

P o s t a v a

za vojvodstvo Kranjsko o šolskem nadzoru po vladinem predlogu in po preneuredbah deželnega zbora.

II. Okrajni šolski svet.

§. 17.

Pervo višje ogledništvo nad šolami ima okrajni šolski svet

§. 18.

Šolski okraji obsegajo to, kar obsegajo politični okraji. Mesta, ktera imajo svojo srenjsko postavo, imajo tudi svoj lastni šolski okraj.

(Deželni zbor pravi): Šolski okraji obsegajo to, kar obsegajo politični okraji.

Ljubljansko mesto je za se svoj šolski okraj.

§. 19.

Po navadi so v okrajnem šolskem svetu:

a. predstojnik politične okrajne gosposke kot pervosednik;
b. en duhoven tistega verozakona, ktereга štrevilo duš v okraji je več od 2000. Voli ga škofijstvo ali starešinstvo. Zastopnika izraelske vere, če ima biti, volijo predstojniki verske srenje v tem okraji;

c. dva izvedenca izmed učiteljstva. Enega teh voli učiteljski zbor tega okraja. Drugi izvedenec je pa ravnatelj pripravniške šole, ako je ktera v okraji; ako je pa ni, pa ravnatelj srednje šole v okraji; ako pa tudi take ni, pa ravnatelj glavne šole v okraji. Ako je pa v okraji več šol enake verste, pa razsoja štrevilo službenih let, kdo iz med ravnateljev stopa v okrajni šolski svet.

Ako pa v okraji ni javne učilnice imonovane verste, pa izvoli oba izvedenca učiteljski zbor.

d. Dva uda okrajnega zastopa ali če je več okrajnih zastopov iz vsakega po eden, ako pa ni okrajnega zastopa, pa nju (uda) voli deželni odbor.

Voliti se morejo vsi tisti, ki se morejo voliti v srenjski odbor kake srenje v tem šolskem okraji. Kdor pa zgubi to volitevno pravico, stopi tudi iz okrajnega šolskega sveta.

Pervosednikovega namestnika voli iz med sebe okrajni šolski svet.

(*Deželni zbor pravi*): V okrajnem šolskem svetu so:

- a. predstojnik politične okrajne vradnije;
- b. dva duhovna, ktera imenuje knezo-škofijski konzistorij v Ljubljani;
- c. dva izvedenca iz učiteljstva, ktera izvoli učiteljski zbor v okraji;
- d. dva uda okrajnega zastopa, ali če je več okrajnih zastopov iz vsacega po eden, ako pa ni okrajnega zastopa, nju voli deželni odbor.

Voliti se morejo vsi tisti, ki se morejo voliti v srenjski odbor kake srenje v tem šolskem okraji. Kdor pa zgubi to volitevno pravico, stopi tudi iz okrajnega šolskega sveta.

Okrajni šolski svèt voli med sabo pervosednika in njegovega namestnika s čezpolovico glasov.

§. 20.

Pri sestavi okrajnega šolskega sveta po mestih, ktera imajo svojo srenjsko postavo, se pravila §. 19. predrugaćijo, kakor sledi:

a. Pervosednik je župan; pervosednikovega namestnika voli okrajni šolski svèt iz med sebe z večino glasov.

b. Vsaki verozakon, ako je število duš višej od 500, ima svojega zastopnika duhovna, izraelska bogočastna srenja, ako presega to število, pa svojega predstojnika za zastopnika.

c. Tù ne veljá, kar §. 19. pod čerko d določuje; v srenjski zastop (odbor) voli iz sebe ali iz drugih za srenjski odbor voliti opravičenih dva uda v okrajni šolski svèt. Kdor zgubi volitevno pravico za srenjski odbor, stopi tudi iz okrajnega šolskega sveta.

(*Deželni zbor pravi*): V ljubljanskem mestu je v okrajnem šolskem svetu:

- a. župan;
- b. zastopovalci, ki so zaznamovani pod čerko d in c v §. 19;
- c. dva uda, ktera zvoli srenjski zastop (odbor) izmed sebe ali izmed drugih takih, ki imajo pravico voliti za srenjski zastop.

Kdor zgubi volitevno pravico za srenjski odbor, stopi tudi iz okrajnega šolskega sveta.

Kar zadeva volitev pervosednika in njegovega namestnika, veljá sklepna določba §. 19.

§. 21.

Da se skerbí za verske koristi tistih okrajnih prebivalcev, ki nimajo spoznovalca svojega vere-zakona v okrajnem šolskem svetu, voli okrajni šolski svet po enega svetovalca tega zakona.

§. 22.

Kdor je postavljen in izvoljen po §§. 19.—21., ga poterjuje deželni poglavar, in to veljá za šest let.

(Deželni zbor pravi): Kdor je postavljen in izvoljen po §§. 19.—21., ostane šest let v službi, in to se naznani deželnemu pervosedniku.

§. 23.

Opravila okrajnega šolskega sveta obsegajo oziroma na javne šole in v to okrožje spadajoče zasebne zavode in druge posebne šole, potem na varovalnice za otroke vsa ta opravila, ktera so po sedanjih pravilih opravljali okrajni vradi in okrajni šolski ogledniki.

Posebno pa so njegova opravila:

1. Da zastopuje koristi šolskega okraja na vnanje, da ima v razvidnosti stanje učiteljstva v okraji, da skerbí za postavni red v šolstvu, ter ga po mogočnosti sploh in vsako šolo posebej zboljšuje;

2. da skerbí za razglas postav in ukazov, ki jih dajejo višje gosposke, ravno tako tudi da skerbí, da se spolnujejo;

3. da vodi obravnave, kedar se obstoječe šole obravnavajo in razširjajo in kedar se nove vstanovljajo, da razsoja na prvi stopnji, kaj spada pod šolo, kaj ne, da čuva pri šolskih stavbah, kedar se te ne stavijo z deželnimi pripomočki, da skerbí za vse, kar se v šolskih izbah potrebuje, da določuje in poterjuje šolske fasione;

4. da izveršuje pravico deržavnega varstva nad krajnim šolskim zalogom in vstanovam, ako za to niso drugi posebni oskerbniki za to odločeni, ali če si tega ni prihranila višja gosposka;

5. da varuje šole in učitelje, kar se tiče ekonomije in policije, da razsoja v prvi stopnji o pritožbah, kar zadeva plačo in pravico do oskerbnine, ako se oskerbnina ne plačuje iz deržavnih ali deželnih pripomočkov, tudi razsoja o učilnih pripomočkih;

6. da s silo priganja o primerljajih, ktere določuje postava;

7. da začasno postavlja učitelje na izpraznjene službe in da se vdeležuje, kedar se za terdno vmetujejo oziroma, kedar učitelji dobivajo večjo plačo;

8. da preiskuje disciplinarne pregreške učiteljev in druge pomanjkljivosti pri šoli, in da o tem na prvi stopnji razsoja, ali po potrebi nasvete stavi deželnemu šolskemu svetu;

9. da pospešuje nadaljevalno izobraževanje učiteljev, da napravlja okrajne šolske shode in ogleduje šolske in učiteljske knjižnice;

10. da učiteljem daje spričala, kako se vedējo;

11. da ukazuje, kako naj se sestavlja krajni šolski svēt in da pospešuje in čuje nad njegovo delavnostjo (§§. 5, 6, 7, 12, 15);

12. da naroča, kdaj naj se šole izvanredno ogledujejo;

13. da po izvedenju krajnega šolskega sveta določuje, kdaj naj se začēnjajo krajnim okoliščinam vgodne postavne počitnice v začetnih solah;

14. da naznanja, nasvetuje in predlaga in o svojem času sporocuje o solstvu visjim šolskim oblastnijam.

§. 24.

Okrajni šolski svēt se zbira naj manj vsaki mesec enkrat v redno posvetovanje. Če je pa treba, ali če dva uda tako predlagata, more pa sklicati izvanredni zbor.

Vse zadeve, o kterih gre razsojevati, nasvete ali predloge staviti, obravnujejo se v zboru.

(Deželni zbor pravi): Okrajni šolski svēt se zbira na tri mesece enkrat v redno posvetovanje. Pervosednik pa more, če je potreba, izvanredni zbor sklicati, in če dva uda tirjata, mora pa zbor sklicati.

Vse zadeve, o kterih gre razsojevati ali predloge staviti, obravnujejo se v zboru.

§. 25.

Da je zbor sklepovalen (t. j. da more skleповati), mora biti pričujočih večina udov.

Sklepa se s čezpolovično (absolutno večino). Pri enakem številu glasov razsoja pervosednik, kteri ima tudi pravico,

zoperstavljeni se izvrševanju sklepov, kateri so po njegovih mislih zoper postavbo, ter obračati se do deželnega šolskega zbora, kateri zadevno reč razsoja.

Kedar se posvetujejo in kedar glasujeje o zadevah, pri katerih gre za osebno korist kakega uda, se ta tega ne vdeležuje.

Zoper razsodbe okrajnega šolskega sveta, se pritožuje na deželni šolski svet.

Pritožbe se naznanjajo pri okrajnem šolskem svetu in imajo odločilno moč, če se to zgodi v štirinajstih dneh potem, ko je bila reč razglašena, o kateri gre pritožba.

§. 26.

V nujnih primerljajih more tudi pervosednik sam ukazovati tudi v tistih zadevah, ktere gre obravnavati skupno v zboru, vendar pa mora brez odlašanja in v prvi seji stvar predlagati okrajnemu zboru, da jo odobri.

(Deželni zbor pravi): Pervosednik v okrajnem šolskem svetu razdeli došla opravilna pisma, ki se imajo izdelovati, udom, oskerbuje opravilstvo in izpeljuje sklepe okrajnega šolskega sveta.

V nujnih primerljajih more tudi pervosednik sam ukazovati v tistih zadevah, ktere gre obravnati skupno v zboru, vendar pa mora brez odlašanja in najkasneje v prvi seji, ktero ima sklicati ob mesecu, stvar predlagati okrajnemu šolskemu zboru, da jo odobri.

§. 27.

Minister za poduk in bogočastje imenuje za vsaki okraj šolskega oglednika (inspektorja) in tam, kjer okolščine tirjajo, tudi več šolskih oglednikov.

Imenuje se pa izmed tistih treh, ktere je deželni šolski svet nasvetoval, za šest let.

Ako ni bil okrajni šolski oglednik že poprej v okrajnem šolskem svetu, pa postane sedaj vsled njegove službe pravilen ud v okrajnem šolskem svetu.

Nad verskim podukom ne čuva okrajni šolski oglednik, ampak cerkvena višja vlada.

(Prih. dalje.)